

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 7, 2019

GRAŻYNA CZUBIŃSKA

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE, LONDYN

**DRUGI RAPORT Z PRZEBIEGU PROJEKTU
NAUKOWO-BADAWCZEGO TICASS,
REALIZOWANEGO W RAMACH PROGRAMU
HORIZON 2020 UNII EUROPEJSKIEJ
– 2018/2019**

Polski Uniwersytet na Obczyźnie jest jednym z partnerów w projekcie naukowo-badawczym Unii Europejskiej pod nazwą TICASS – Technologies of Imaging in Communication, Art and Social Sciences. Projekt jest realizowany w ramach unijnego programu Horizon 2020, który dotyczy transgranicznego rozwoju badań i innowacji, nie tylko w zjednoczonej Europie. Cel projektu TICASS to analiza procesu postrzegania i wykorzystywania przez ludzi z różnych stron świata znaków wizualnych w przestrzeni miejskiej.

Zadaniem uczestników projektu TICASS jest m.in. zidentyfikowanie wspólnych cech funkcjonalności znaków wizualnych w różnych kulturach. W tym celu odbywa się swoista wędrówka z północy na południe świata, wzdłuż ścieżki łączącej miasta, z których wywodzą się partnerskie uczelnie projektu: od Szczecina w Polsce, przez brytyjski Londyn, czeskie Uście nad Łabą i włoską Maccratę, po Kilifi w Kenii. Badacze przemierzają Ziemię wzdłuż osi – od góry na dół, opracowując materiał mogący przyczynić się do dalszej integracji społeczeństwa naszej planety w obrębie komunikacji wizualnej.

1. Logo TICASS

Pierwszy etap prac w ramach projektu został opisany przez autorkę w ubiegłorocznym wydaniu „Zeszytów Naukowych PUNO”, zawierając działania, które odbyły się w Polsce i Kenii.

Wiosną 2019 roku ukazała się monografia – zbiór artykułów z pierwszej konferencji TICASS pod redakcją prof. Michaela Fleminga i dr Aleksandry Łukasiewicz Alcaraz – wydana przez PUNO Press: *Teoretyczne podstawy wizualności z perspektywy międzykulturowej*. Opracowanie graficzne wydania zostało wykonane we współpracy z wydawnictwem akademickim Wydziału Malarstwa i Nowych Mediów Akademii Sztuki w Gdańsku.

Druga część badań TICASS w Kenii odbyła się w listopadzie i grudniu 2018 roku na Pwani University w Kilifi. Grupa badawcza była zaangażowana w realizację projektu i udział w serii szkoleń z przedstawicielami edukacji i biznesu. Przenikanie się tych sektorów, które nie jest oczywiste, było promowane w szczególności przez podmioty przyjmujące dwa projekty mobilności przeprowadzone dotychczas, we współpracy z innymi partnerami, również z uwzględnieniem różnych specyfik i kontekstu, w którym uwzględniono badania TICASS. Doprowadziło to do debat i dyskusji przydatnych do tworzenia sieci, połączeń i hipotez dotyczących wspólnej pracy na terytorium Kenii.

Jednocześnie była to okazja do lepszego zrozumienia specyfiki tkanki społecznej kontekstów badawczych. W ramach zadań edukacyjnych odbyto wiele wizyt w agencjach edukacyjnych, nawiązujących współpracę, także poprzez

DRUGI RAPORT Z PRZEBIEGU PROJEKTU TICASS

2. Okładka pierwszej monografii TICASS

3. Wejście na teren Pwani University w Kilifi, Kenia; fot. Roman Mazur

promocję warsztatów realizowanych przez specjalistów sztuki i edukacji. Jeśli chodzi o przedstawicieli biznesu, ważne było poznanie różnych działań twórczych i artystycznych opracowanych i wyprodukowanych w kontekście mobilności. Istotą okazało się podjęcie próby zintegrowanych scenariuszy możliwych synergii, które w przypadku projektu TICASS może z czasem się wykrystalizować.

Uczestnicy TICASS spotkali się w Kenii z przedstawicielami wielu instytucji: Kenyatta University, One Off Gallery, Kenya Co-operative College w Karen Village, African Heritage House Alana Donovana, Kilimo Primary School, Bright Beginnings School, St. Thomas High School for Girls, Centrum Edukacyjne dla Dzieci Niepełnosprawnych w Mombasie, NGO: KOMAZA, Kwetu, Beneath the Baobabs, Distant Relatives Events Limited, Food Movement. Interdyscyplinarna charakterystyka propozycji projektu wyrażała się również w kontaktach nawiązywanych bezpośrednio z mieszkańcami kenijskich wiosek i osad, otwierając się na liczne trudności odbioru i interpretacji między sztuką i edukacją. Ważne było stworzenie struktury dialogu między stronami.

Komunikacja wizualna jest głównym medium organizującym przestrzeń publiczną w miastach. Komunikaty wizualne kierują ruchem, sterują mobilnością ludzi w codziennych sprawach, informują społeczeństwo i reklamują się. Jednak wizualność miejska nie ogranicza się do znaków materialnych, jedynie z obrazami – zawiera znacznie więcej: wizualną strukturę miejsca, każdego miasta. Kompozycja ta może być bardziej sztywno zorganizowana i narzucona w ramach systemu uzgodnień na oficjalnych znakach lub może być swobodniej negocjowana przez uczestników przestrzeni publicznej w mieście. Formy wizualnej organizacji przestrzeni publicznej w miastach są uwarunkowane kulturowo i ekonomicznie.

Aby przeanalizować głębszą wizualność miejską, badacze TICASS przeprowadzili drugą międzynarodową konferencję TICASS. W dniach 6–7 grudnia 2018 roku odbyła się druga z cyklu konferencja TICASS – „Urban Visuality, Mobility, Information and Technology of Images” na Pwani University w Kilifi, Kenia.

Na jej program złożyło się 20 wystąpień:

- Aleksandra Lukaszewicz Alcaraz, „Urban Visuality in Intercultural Perspective”.
- Lea Horvat, „Post-socialist readability of socialist mass housing estates: Examples from ex-Yugoslavia”.

- Grażyna Czubińska and Roman Mazur, „Visual communication in urban space of Berlin for the future transportation solutions evolving out of TICASS as academic project supported by the EU”.
- Stephen Muoki, „Imaging AIDS in Kenya: A historical analysis of public and visual messages on HIV and AIDS epidemic between 2011–2018”.
- Michael Maua, „Perception of librarians on visual literacy: a case of selected universities in Kenya”.
- Tomasz Huk, „School visualization in urban space by the example of selected African and European countries”.
- Giuseppe Capriotti, „The production of images to construct typical public spaces in the Kenyan coast from Malindi to Mombasa”.
- Flavia Stara, „Images of Cities and Invisible Landscapes”.
- Rosita Deluigi, „Inter-urban explorations: from urban spaces to relational places”.
- Stefano Polenta, „Image and place. Which relationships?”.
- Raffaele Tumino, „Force of images and critical distance”.
- Maria Czerepaniak-Walczak, „For whom and what for are visual signs in an open urban space; their functions of inclusivity and exclusivity”.
- Elżbieta Perzycka, „Visuality of the urban spaces. Symbols, contexts, narrations”.
- Aleš Loziak, „The visual (photographic) literacy of an individual in a public environment”.
- Anna Watoła, „Visualization in colour-blindness education for pre-school age (on the example of kindergartens in Poland and Kenya)”.
- Tomáš Pavlíček, „Visual Aspects of Architectural Development of Public Space on the Chosen Urban Cases”.
- Lidia Marek, „Monuments in urban public spaces as visual messages – an ethical perspective”.
- Edwin Wangoli Wanjawa, „Community Engagement as a Driver of Inclusive and Sustainable Public Spaces in African Cities: Experiences and Lessons from Kenya”.
- Sylwia Bakowska, „The relevance of visual communication to improve city marketing”.
- Anna Brosh, „Facebook as a platform of visual communication”.

Reprezentacja PUNO – Grażyna Czubińska i Roman Mazur – przedstawiła na tej konferencji wystąpienie: „Komunikacja wizualna w przestrzeni miejskiej Berlina dla przyszłych rozwiązań transportowych ewoluujących z TICASS jako projekt akademicki”.

TICASS International Conference
*Urban Visuality, Mobility,
Information and Technology
of Images*
6th — 7th December, 2018
**Resource Center of Pwani University
in Kilifi, Kenya**

6th of December, 2018

8:00-8:15 Opening remarks: Prof. Muniro Tsanuo, DVC Research and Extension
8:15-8:30 Opening remarks: Prof. Mohammed Rajab, Vice Chancellor
8:30-8:45 Opening remarks: Dr. Aleksandra Lukaszewicz Alcaraz and Prof. Stephen Muoki

8:45-9:30 Keynote: Aleksandra Lukaszewicz Alcaraz, *Urban Visuality in Intercultural Perspective*

9:30-9:45 Break

9:45-11:30 Session: *Intercultural perspectives on visual communication in Germany, ex-Yugoslavia and Kenya*

Grazyna Czubinska and MA Roman Mazur, *Visual communication in urban space of Berlin for the future transportation solutions evolving out of TICASS as academic project supported by the EU*
Lea Horvat, *Post-socialist readability of socialist mass housing estates: Examples from ex-Yugoslavia*
Stephen Muoki, *Imaging AIDS in Kenya: A historical analysis of public and visual messages on HIV and AIDS epidemic between 2011-2018*
Michael Maua, *Perception of librarians on visual literacy: a case of selected universities in Kenya*
Tomasz Huk, *School visualization in urban space by the example of selected African and European countries*

11:30-11:45 Break

11:45-13:15 Panel discussion: *Perceiving, dwelling, understanding, and transgressing urban spaces. Visual readings between Kenya and Italy*

Giuseppe Capriotti, *The production of images to construct typical public spaces in the Kenyan coast from Malindi to Mombasa.*
Flavia Stara, *Images of Cities and Invisible Landscapes.*

4. Program konferencji na Pwani University, Kilifi, Kenia

DRUGI RAPORT Z PRZEBIEGU PROJEKTU TICASS

5. Konferencja w Kilifi; fot. Agnieszka Szajner

To raport z badania przeprowadzonego w dniach 23–26 maja 2017 roku w jednym z największych miast Unii Europejskiej. Dotyczy wprowadzenia komunikacji wizualnej w przestrzeni miejskiej w kontekście prawdziwej potrzeby przyszłych rozwiązań transportowych dla UE (które wyewoluowałyby z projektu TICASS jako badania naukowe). Badanie zostało zaprojektowane w Berlinie ze względu na wiodącą rolę tego miasta w zjednoczonej Europie jako modelu transportu lokalnego dla realizowanych przez SmartCity pomysłów i dla obcokrajowców jako ważnego miejsca docelowego.

Efekt konferencji to cykl artykułów na temat wizualności miejskiej, mobilności, informacji i technologii obrazów cyfrowych. Na tej podstawie jest przygotowywana druga zbiorowa monografia w TICASS *Urban Visuality, Mobility, Information and Technology of Images* pod redakcją Aleksandry Łukaszewicz Alcaraz i Flavia Stara, która będzie opublikowana przez Cambridge Scholar Publishing.

W tym czasie została także zorganizowana druga edycja wystawy RAPPRO-CHEMENT, na której bazie odbyły się badania fokusowe z dziećmi i młodzieżą oraz dorosłymi. W przygotowaniu ekspozycji wzięli udział wszyscy partne-

6. Reprezentacja PUNO: Grażyna Czubińska i Roman Mazur występują na konferencji w Kilifi; fot. Elżbieta Perzycka

rzy, którzy wraz ze specyficznymi umiejętnościami i kompetencjami stworzyli zdjęcia i filmy z miejskich przestrzeni swojego pochodzenia. Technologie obrazowania są brane pod uwagę z wielu punktów widzenia. Grupa robocza dużo dyskutowała na temat funkcji wystawy, biorąc pod uwagę podejście multidyscyplinarne. Dyskusja koncentrowała się na wymiarze estetycznym, dokumentacji i badaniach oraz na tym, jak można zintegrować różne perspektywy. Pierwsza wystawa RAPPROCHEMENT została zrealizowana podczas oddelegowania prowadzonego przez AASZ w Polsce: 18 czerwca – 10 lipca 2017 roku, a druga wystawa – podczas oddelegowania do PUC w Kenii: 15 listopada 2018 – 5 stycznia 2019 roku. Trzecia wystawa została zaprezentowana 11–24 kwietnia 2019 roku w PUNO w Londynie w czasie mobilności w Wielkiej Brytanii.

Wystawa jest wykorzystywana w wywiadach z grupami fokusowymi do zrozumienia specyficznego postrzegania i interpretacji komunikacji wizualnej w miejskich przestrzeniach publicznych w różnych kulturach – antropologicznych badań nad ludzkimi reakcjami na / relacjach z obrazami prezentowanymi we wszystkich instytucjach partnerów. Naukowcy z TICASS przeprowadzili

DRUGI RAPORT Z PRZEBIEGU PROJEKTU TICASS

7. Plakat wystawy RAPPROCHEMENT w Kenii; fot. Roman Mazur

8. Element wystawy
RAPPROCHEMENT
w Kenii; fot. Roman Mazur

warsztaty z różnymi grupami w szkołach (na poziomie podstawowym i średnim), na uniwersytecie, w grupach dorosłych, zorientowanych na komunikację wizualną i symbole w celu przygotowania rekomendacji do studiów w mediach, sztuce i designie. Ważne stało się rozwinięcie zrozumienia kulturowego kontekstu interpretacji i percepcji obrazów. Ta działalność badawcza została zaplanowana po raz pierwszy na podstawie ankiety, dotyczącej zrozumienia kontekstu kulturowego interpretacji i percepcji obrazów. Jednak narzędzia badawcze zostały ponownie przedyskutowane w ramach grupy badawczej, po wykorzystaniu ankiety podczas wystawy w czerwcu i lipcu 2017 roku w Polsce.

Doświadczenie pokazało, że niemożliwe jest osiągnięcie poziomu statystycznego w badaniach i że lepiej korzystać z wywiadów, aby zrozumieć kulturowe podstawy percepcji i interpretacji komunikacji wizualnej w miejskich przestrzeniach publicznych. Dlatego ankieta została zmieniona na wywiady z grupami fokusowymi w Kenii w grudniu 2018 roku. Praktyka potwierdziła, że analiza jakościowa jest lepiej dostosowana do zadania niż ilościowa. Wywiady zostały zrealizowane z czterema grupami (poziom szkoły podstawowej, li-

9. Praca grupy fokusowej na Pwani University w Kilifi, Kenia; fot. Grażyna Czubińska

ceum, studenci, dorośli) w odniesieniu do wystawy jako narzędzia: „RE-APLIKACJA z przestrzenią publiczną”, 16 listopada – 12 grudnia 2018 roku, PUC, Kenia, umożliwiając głębsze zrozumienie obrazów w przestrzeni miejskiej. Wywiady przeprowadzone w Kenii były nagrywane, przepisywane i analizowane.

To samo wydarzyło się w 2019 roku w Londynie na PUNO, podczas kolejnej prezentacji wystawy, która została otwarta 11 maja. W kolejnych latach są one planowane we wszystkich krajach uczestniczących w projekcie TICASS, porównując prace i efekty analizy wywiadów z grupami fokusowymi.

Wartością dodaną przez PUNO w projekcie TICASS – po raz pierwszy w całej historii polskiego szkolnictwa wyższego – stało się zgłoszenie i udział w London Tech Week 15 czerwca 2018 roku. Co najważniejsze, TICASS to polski projekt wspierany przez Unię Europejską. W związku z tym, że Unia koncentruje się na innowacjach społecznych (w celu lepszego i łatwiejszego życia i pracy w zjednoczonej Europie), PUNO rozwija projekt SmartCity, który można opisać jako polski. Opiera się na rozwiązaniu dotyczącym lokalnego transportu publicznego i powinien doprowadzić nas do nowego etapu przy-

10. London Tech Week na PUNO, Londyn, 15 VI 2018; fot. Roman Mazur

11. Ekipa PUNO w projekcie TICASS (od lewej): Roman Mazur, Grażyna Czubińska, Agnieszka Szajner, Kenia, grudzień 2018 r.; fot. Roman Mazur

DRUGI RAPORT Z PRZEBIEGU PROJEKTU TICASS

szłego transportu w Unii Europejskiej. Czwarta rewolucja przemysłowa dzieje się teraz i zmienia zarówno społeczeństwo, jak i biznes. Wielka Brytania nadal wprowadza innowacje jako światowe centrum technologiczne. Będąc jednym z najbardziej otwartych i przyjaznych rynków na świecie, Wielka Brytania jest w stanie prowadzić globalny dialog w zakresie projektowania i skalowania technologii, z talentem w sercu. Tech Week łączy społeczności międzynarodowe z całego spektrum, aby zająć się tym, w jaki sposób dostęp do technologii dla wszystkich może mieć głęboko pozytywny wpływ na społeczeństwo i biznes (strona internetowa: Londontechweek.com). W 2019 roku PUNO ponownie zgłosiło swój udział wraz z projektem TICASS.

Program TICASS został również zaprezentowany przez PUNO 8 maja 2018 roku na sesji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz na międzynarodowej konferencji o 100-letniej niezależnej nauce polskiej na uchodźstwie w Wielkiej Brytanii – 13 października 2018 roku w Londynie.

Już w kwietniu 2019 roku rozpoczął się trzeci etap TICASS w Wielkiej Brytanii na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie. Zapraszamy na wszystkie elementy naszego projektu – warsztaty, konferencje, wystawę i grupy fokusowe.